

‘Muziek is voor mij een warm bad’

Naima Joris ontroert met haar debuutalbum

DS2

'Het is moeilijk om je niet te laten verleiden door demonen, of angststemmen, die tegen je zeggen: het gaat nooit lukken, je bent het niet waard.' © Eva Vlonk

'Ik wil mijn tristesse in iets moois en betekenisvol omzetten'

INTERVIEW NAIMA JORIS Op haar eenenveertigste heeft Naima Joris al meerdere levens achter de rug. En nu debuteert ze ook als singer-songwriter. 'Veel beginnende artiesten hebben een idee van wie ze willen zijn. Ik niet. Ik ben al blij dat ik adem.'

'Mijn redding' noemt Naima Joris haar nieuwe leven als muzikante. Ze heeft een hobbelig parcours gelopen om op dit punt te raken. Er was een periode dat alles 'naar de klote' was, zoals ze het zelf uitdrukt: geen diploma, geen werk, een invalideitsuitkering, financieel aan de grond. 'En toen had ik ineens een muziekcarrière, die ik niet eens verwachtte. Of wilde.'

Begin dit jaar stak ze een nominatie in de categorie Beste Doorbraak op zak bij de MIA's, deze week brengt ze haar eerste album, *While the moon*, uit. Joris is 41. 'Absurd. Of nee, eigenlijk niet. Ik vind het echt wel cool. Hoe het gelopen is, doet denken aan een film: ik postte een cover van Cesária Évora op Facebook, en die ging viral. Plots draaide Klara mijn demoes mocht ik een platencontract tekenen.'

Die demo heette 'Bellybutton' en had ze gemaakt met een tekst van haar zus, die kort daarvoor aan kanker overleden was. Joris is de dochter van jazzmuzikant en schilder Chris Joris. Zelf groeide ze op bij haar moeder in Zuid-Frankrijk. Op haar achttiende keerde ze terug naar haar vader om muziek te gaan studeren aan de Jazz Studio in Antwerpen. Maar toen verongelukte haar stiefmoeder, en leek een artiestenbestaan haar een egocentrische keuze.

Joris was een tijdje onthaalmoeder, wilde verpleegster worden, maar de slaapproblemen waar ze van kinds af aan mee worstelde, stak stokken in de wielen. Af en toe riep de muziek haar terug. Bij Isbells deed ze even de backing vocals, bij The Happy

was ze een van de muzikantes die Reinhard Vanbergen rond zich schaarde. Ze maakte een plaat samen met haar vader. Toen haar moeder kanker kreeg en haar halfzus eraan overleed, bracht de muziek licht.

Spijt is wat de koe schijt

'Eigenlijk heb ik een hele moeilijke weg gekozen', blikt ze nu terug. 'Het was veel makkelijker geweest als ik gewoon op het conservatorium gebleven was en mijn lot als muzikant aanvaard had.' De periode na de dood van haar stiefmoeder leek ze in *The matrix* terechtgekomen, vertelt ze. 'Ik belandde in een filosofische bui, alsof ik die rode pil genomen had en het allemaal wel wist.' Voor ze het goed beseft, was er twintig jaar voorbij.

'Ik denk dat mijn hart enorm is, ik blijf maar geloven in de liefde'

'Of ik vind dat ik tijd verloren heb? Spijt is wat de koe schijt. (lacht) Je hebt twee opties: depressief worden of beseffen dat alles wat je hebt meemaakt, je heeft gemaakt tot de persoon die je nu bent. Soms wankelt het weleens, maar in het algemeen leef ik volgens de tweede optie.' Ze schreef de voorbije twee jaar meer

songs dan in een heel leven, 'omdat men dat nu van mij verwachtte'. Na haar debuut-ep volgde eerst nog een hommage aan verwante ziel Daniel Johnston, die ze haar eerste 'leraar songwriting' noemt. 'Hij heeft me geïnspireerd om liedjes te schrijven met het weinige dat ik kon. En hij deed het op een ongeremde manier, intuïtief, eerlijk als een kind.'

Maar je komt dus in een *mechaniekske* terecht, zoals ze het zelf omschrijft. 'Plots wordt er van alles van mij verwacht. Het is moeilijk om je niet te laten verleiden door demonen, of angststemmen, die tegen je zeggen: het gaat nooit lukken, je bent het niet waard. Veel beginnende artiesten hebben een idee van wie ze willen zijn. Ik niet. Ik ben al blij dat ik adem.'

Cassandra Wilson op heroïne

While the moon bundelt folk, jazz en countrylicks in eenzaam maanlicht. De plaat werd snel opgenomen, in vier dagen. Die rauwheid hoor je in de muziek, en in Joris' stem. Ze kan ontroeren in de hoogte en in de laagte, zoals ze vorig jaar uitvoerig bewees in haar muzikale interludia in *Vive le vélo*. Maar haar eigen songs zingt ze vooral heel ingetogen, met een ferme snik blues. Of saudade, zoals Cesária Évora zou zeggen.

'Ik heb altijd zo gezongen, nooit uit volle borst', vertelt ze over die intimiteit. 'Ik heb mijn stem ontdekt op mijn kamer, met laptop en koptelefoon, heel geborgen. Ik wilde niet dat iemand mij hoorde.'

Maar nu horen mensen haar wel. 'Ja, en dat stimuleert om meer te zingen en te schrijven. Ik wil mijn tristesse omzetten in iets moois en betekenisvol. Dat is mijn grootste motivatie, dat mensen zich erin herkennen. Muziek doet van alles, bij mij is het vooral troosten. Het is als een warm bad. Het leven. Ademen.'

Die adem stukt bijna in de rootsy sleper 'Anyone (lived in a pretty how town)', een getoonzet gedicht van de Amerikaanse dichter E.E. Cummings, die net als Joris vrijheid opzocht in zijn werk. 'Iemand noemde me na een show eens "Cassandra Wilson op heroïne". Ik vond dat een compliment. (lacht) Ik zoek traagheid op, ik wil rust brengen.'

Eigenlijk is ze minder met die stem bezig dan met het gevoel dat ze wil overbrengen. 'De krullen interesseren me niet, maar wel de vertelkracht.' 'Got my heart broken so many times', zingt Joris in 'Hopeful again'. 'Dat is een stukje tekst van mijn zus, maar het geldt ook voor mij.' Zijn de scherven nog te lijmen? 'Dat hangt ervan af hoe groot je hart is. Ik denk dat mijn hart enorm is, ik blijf maar geloven in de liefde.'

Tom Zonderman

'While the moon' verschijnt op 4/11 (Pias)

★★★★★

Concerten onder meer op 18/11 in de Warande (Turnhout), 2/12 in De Roma (Antwerpen), 16/12 in Cactus Club (Brugge) en 22/12 in Viervulvier (Gent)